

OSNOVNA ŠOLA ŠOŠTANJ
Koroška c. 7, 3325 Šoštanj
MLADI RAZISKOVALCI ZA RAZVOJ ŠALEŠKE DOLINE

PRIPADNOST SLOVENCEV
RAZISKOVALNA NALOGA
Tematsko področje: SOCIOLOGIJA

Avtorica:
Tjaša Srotič

Mentorica:
Anja Bregar, univ. dipl. psih.

Šoštanj, 2014

Raziskovalna naloga je bila opravljena na Osnovni šoli Karla Destovnika-Kajuha Šoštanj.

Mentorica: Anja Bregar, univ. dipl. psih.

Datum predstavitve

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD Osnovna šola Karla Destovnika-Kajuha Šoštanj, šolsko leto 2013/2014

KG nacionalna pripadnost/ identiteta/ Slovenija/

AV SROTIČ, Tjaša

SA BREGAR, Anja

KZ 3325 Šoštanj, SLO, Koroška cesta 7

ZA Osnovna šola Karla Destovnika-Kajuha Šoštanj

LI 2014

IN PRIPADNOST SLOVENCEV

TD Raziskovalna naloga

OP VI, 42 strani, 41 tabele, 12 grafov, 4 slika, 1 priloga, 8 virov

IJ SL

JI sl/en

AI

V zadnjem času v novicah večkrat slišimo ali beremo o tem, da veliko mladih zapušča Slovenijo in se odpravlja v tujino. Pogosti so tudi komentarji, da bi se na radiu moralo vrteti več slovenske glasbe v primerjavi s tujo. Trgovci pri živilskih izdelkih vidno označujejo in reklamirajo slovensko poreklo. Začela sem razmišljati, koliko cenimo stvari povezane z našo domovino.

V svoji raziskovalni nalogi sem želela ugotoviti, koliko se učenci moje šole čutijo pripadne svoji državi. Zanimalo me je kolikšna je navezanost na izbrane kraje, kako ponosni so na določene stvari povezane s Slovenijo ter kako bi učenci opisali Slovence kot narod. Ugotavljala sem tudi ali učenci pri poslušanju glasbe, gledanju filmov in izbiri hrane dajejo prednost slovenskemu ali tujemu poreklu. Zanimalo me je še, ali imajo radi šolski predmet slovenski jezik, kako pomembno se jim zdi obvladovanje pravil slovenskega jezika v vsakdanjem življenju ter ohranjanje jezika, navad in običajev v prihodnosti. Preverila pa sem kako verjetno se jim zdi, da bi zapustili Slovenijo in zaživali v tujini.

KEY WORDS DOCUMENTATION

- ND Primary school Karla Destovnika-Kajuha Šoštanj, school year 2013/2014
- CX national identity/ affiliation/ Slovenia
- AU SROTIČ, Tjaša
- AA BREGAR, Anja
- PP 3325 Šoštanj, SLO, Koroška cesta 7
- PB Primary school Karla Destovnika-Kajuha Šoštanj
- PY 2014
- TI Slovenian counicisness
- DT Research work
- NO VI, 42 pages, 1Table, 12 Graphs, 4 Picture, 1 Appendixes, 8 References
- LA SL
- AL sl/en
- AB

A lot of young people are leaving Slovenia for the rest of the world is something we can hear on the news or read about quite often lately. We repeatedly hear comments that there should be more Slovene music on the radio. Food items visibly declare and promote Slovene origin. I started thinking about how much we appreciate things connected with our homeland. In my research assignment I wanted to find out to what extent the students of our school associate themselves with their homeland. I was interested in learning if they feel attached to certain places (towns, cities), if they are proud of specific things connected to Slovenia and how they would describe the Slovenes as a nation. I tried to determine if there is a preference for Slovene over foreign when it comes to music, films or food. I asked the students whether they like Slovene as a school subject and how important mastering the rules of the Slovene language is to them in everyday life. I was also curious if they find keeping our language and customs alive in the future of vital importance. Last but not least I checked how likely leaving Slovenia and living in a foreign country seems to them.

KAZALO

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA.....	III
KEY WORDS DOCUMENTATION	IV
KAZALO.....	V
KAZALO TABEL, GRAFOV, SLIK, PRILOG IN SEZNAM OKRAJŠAV	VI
1 UVOD.....	7
1.1 Hipoteze	8
2 PREGLED OBJAV	9
2.1 O SLOVENIJI.....	9
2.2 DRŽAVNI SIMBOLI	9
2.3 SKUPINSKA IDENTITETA.....	10
3 METODOLOGIJA.....	13
3.1 Intervju	13
3.1.1 Udeleženci.....	13
3.1.2 Pripomočki	13
3.1.3 Postopek	13
3.2 Anketni vprašalnik	13
3.1.1 Udeleženci.....	13
3.1.2 Pripomočki	13
3.1.3 Postopek	14
4 REZULTATI.....	15
3.1 Anketni vprašalnik	15
3.3 Intervju	25
5 RAZPRAVA	28
6 ZAKLJUČEK.....	36
7 POVZETEK	37
8 ZAHVALA.....	39
9 PRILOGE	40
Priloga 1	40
10 VIRI IN LITERATURA.....	42

KAZALO TABEL, GRAFOV, SLIK, PRILOG IN SEZNAM OKRAJŠAV

Kazalo slik

Slika 1: Državni grb (vir: Vlada RS).....	9
Slika 2: Zastava (vir: Vlada RS).....	9
Slika 3: Zdravljica – rokopis.	10
Slika 4: Primeri označevanja slovenskega izvora živil na reklamnih letakih.....	31

Kazalo tabel

Tabela 1: Vidiki nacionalne identitete.....	11
Tabela 2: Povprečna zaključena ocena pri predmetu slovenski jezik pri dekletih in fantih....	21
Tabela 3: Stopnja povezanosti med priljubljenostjo predmeta slovenski jezik in zaključeno oceno ter oceno pomembnosti obvladovanja jezika v vsakdanjem življenju.....	22

Kazalo grafov

Graf 1: Ocena navezanosti učencev izbrane kraje oz. območja.	15
Graf 2: Ponosnost učencev na značilnosti povezane s Slovenijo.	15
Graf 3: Razlike med spoloma pri ocenjevanju ponosnosti na značilnosti povezane s Slovenijo.	16
Graf 4: Povprečni rangi oz. ocene vrstnega reda podatkov s katerimi bi se predstavili tujcu..	17
Graf 5: Ali imajo učenci raje hrano slovenskega ali tujega izvora.....	18
Graf 6: Ali učenci raje poslušajo slovensko ali tujo glasbo.	19
Graf 7: Ali učenci raje berejo knjige slovenskih ali tujih avtorjev.....	19
Graf 8: Ali učenci raje gledajo slovenske ali tuje filme.	20
Graf 9: Priljubljenost šolskega predmeta Slovenski jezik pri učencih	20
Graf 10: Razlike med spoloma v priljubljenosti šolskega predmeta slovenski jezik	21
Graf 11: Kako pomembno se zdi učencem dobro obvladovanje slovenskega jezika (pravopis, slovnična pravila) v vsakdanjem življenju.	22
Graf 12: Kako pomembno se zdi učencem ohranjanje slovenskega jezika, navad n običajev v prihodnosti.....	23

Kazalo prilog

Priloga 1: Anketni vprašalnik za učence.....	36
--	----

Seznam okrajšav

SLJ	Slovenski jezik
-----	-----------------

1 UVOD

V zadnjem času v novicah večkrat slišimo ali beremo o tem, da veliko mladih zapušča Slovenijo in se odpravlja v tujino. Pogosti so tudi komentarji, da bi se na radiu moralo vrteti več slovenske glasbe v primerjavi s tujo. Trgovci pri živilskih izdelkih vidno označujejo in reklamirajo slovensko poreklo. Začela sem razmišljati, koliko cenimo stvari povezane z našo domovino.

V glavi se mi je zastavilo vprašanje, ki me bo preganjalo, dokler ne dokončam te raziskovalne naloge: kolikšno pripadnost sploh čutimo slovinci do svoje države?

Namen je bil ugotoviti, katere so tiste stvari povezane z našo državo, ki nam pomenijo največ ter kako spoštujemo izdelke in stvari slovenskega porekla.

1.1 Hipoteze

Hipoteza 1:

Učenci bodo najbolj navezani na Šoštanj, najmanj pa na Ljubljano.

Hipoteza 2:

Učenci bodo najbolj ponosni na športnike oz. njihove dosežke, najmanj ponosni pa na politično situacijo. Predvidevamo, da bodo srednje ponosni na to, da so Slovenci.

Hipoteza 3:

Predvidevamo, da bi učenci tujcu najprej predstavili podatek o tem iz katere države prihajajo.

Hipoteza 4:

Za opis lastnosti Slovencev bodo učenci večinoma navajali pozitivne značilnosti.

TJAŠA

Hipoteza 5:

Učenci raje poslušajo glasbo v angleškem/tujem jeziku. Pri knjigah, hrani in filmih ni razlik v priljubljenosti med slovenskimi in tujim poreklom.

Hipoteza 6:

Šolski predmet slovenski jezik je neprijubljen pri več kot polovici učencev. Večini se zdi srednje pomembno dobro poznati in uporabljati osnovna pravila slovenskega jezika v vsakdanjem življenju.

Hipoteza 7:

Večini učencev ni pomembno ohranjanje slovenskega jezika ter navad in običajev v prihodnosti.

Hipoteza 8:

Učenci večinoma niso naklonjeni odhodu v tujino.

2 PREGLED OBJAV

2.1 O SLOVENIJI

Polno ime: Republika Slovenija

Glavno mesto: Ljubljana

Površina: 20.273 km²

Število prebivalcev: 2.010.377

Uradni jezik: slovenščina, na območjih z narodnima manjšinama tudi italijanščina in madžarščina

Dan državnosti: 25. junij

Valuta: evro (1 EUR = 100 centov)

2.2 DRŽAVNI SIMBOLI

Grb, zastava in himna Republike Slovenije označujejo pripadnost Republiki Sloveniji.

Slika 1: Državni grb (vir: Vlada RS)

Grb Slovenije ima obliko ščita. V sredini ščita je na modri podlagi lik Triglava v beli barvi, pod njim sta dve valoviti modri črti, ki ponazarjata morje in reke, nad njim pa so v obliki navzdol obrnjenega trikotnika razporejene tri zlate šesterokrake zvezde. Ščit je ob stranicah rdeče obrobljen. Grb se oblikuje po določenem geometrijskem in barvnem pravilu.

Slika 2: Zastava (vir: Vlada RS)

Zastava Slovenije je belo-modro-rdeča slovenska narodna zastava z grbom Slovenije.

Razmerje med širino in dolžino zastave je ena proti dve.

Barve zastave gredo po vrstnem redu: bela, modra, rdeča.

Vsaka barva zavzema po širini tretjino prostora zastave. Grb je v levem gornjem delu zastave tako, da sega z eno polovico v belo polje, z drugo pa v modro.

Himna Republike Slovenije je Zdravljica.

Himna je sedma kitica pesmi Franceta Prešerna (1800-1849) *Zdravljica*, na melodijo iz zborovske istoimenske skladbe skladatelja Stanka Premrla (1880-1965).

*Žive naj vsi narodi
ki hrepene dočakat' dan,
da koder sonce hodi,
prepir iz sveta bo pregnan,
da rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!*

Slika 3: Zdravljica – rokopis.

(vir: Vlada RS, 2013)

2.3 SKUPINSKA IDENTITETA

Identiteto lahko najprej razdelimo na *osebno identiteto*, ki se nanaša na posameznika in na *skupinsko identiteto*, katerih je v razvitih družbah večje število, več vrst in vidikov pripadnosti.

Osebna identiteta se v nas razvija že od najzgodnejšega otroštva, ko se začnemo istovetiti »seboj« in se torej prepoznavamo kot posamezne, enkratne osebe.

Kot vir skupinske identitete pa nam služijo številne družbene skupine, v katere smo vključeni in ena izmed teh je tudi nacionalna skupina oziroma narod ali nacija, katere del smo.

Pojem *nacija* največkrat razumemo kot »politično organiziran narod«, torej narod, ki mu je uspelo ustvariti lastno nacionalno državo.

Nacionalna pripadnost pa je cloveku dana z rojstvom, torej je ne moreš izbirati in je primarna

identiteta, temeljna skupinska identiteta, mocno čustveno obarvana.

Pripadnost se izraža na različne načine: od življenjskega stila, šeg in navad, ki se skupinsko določajo, jezika, komuniciranja in kolektivnega spomina, ki veže generacije (Južnič, 1993).

O skupinah, ki jim pripadamo, si oblikujemo različne predstave, misli, spoznanja, čustva in občutja. Celoto vseh teh prvin, ki jih doživljamo v odnosu do neke skupine, imenujemo skupinska zavest. Med najpomembnejše kategorije skupinske zavesti nedvomno spada narodnostna ali nacionalna zavest.

S skupinsko zavestjo se povezuje občutje skupinske identitete. To zajema celoto predstav o skupini, s katero se posameznik identificira in po katerih se (v njegovih) očeh ta skupina razlikuje od drugih skupin.

Tradicija ter skupna in povezana usoda omogočajo, da se pojavijo podobne miselne in čustvene vsebine nacionalne identitete pri mnogih pripadnikih narodnostne skupnosti. Tako lahko govorimo o pravi narodnostni samopodobi. Narodnostna samopodoba zajema tiste predstave o značilnostih lastnega naroda in njegovih pripadnikov, ki si jih deli večina teh pripadnikov.

Ljudje po naravi čutimo, da smo v določenem pogledu enaki ali vsaj zelo podobni drugim ljudem. Obenem pa tudi čutimo, da smo nekaterim bolj podobni kot drugim.

shemah je dejstvo, da posameznik čuti do referenčne narodnostne skupnosti bistveno večjo in intimnejšo psihološko bližino kot do drugih skupnosti (Musek, 1997).

Na nacionalno zavest in nacionalno identiteto lahko gledamo z več vidikov.

Tabela 1. Vidiki nacionalne identitete

Vidiki	OPIS
socialni	občutja pripadnosti, povezanosti, skupne delitve nacionalnih atributov
emocionalni	(običajno pozitivna) čustvena naravnost in čustveni ter vrednostni odnos do narodnosti, nacionalna in patriotska čustva (nacionalni ponos idr.), čustvena vezanost na narod, domovino
motivacijski	potrebe, težnje in želje, da bi delovali v soglasju z nacionalnimi normami in interesi, da bi se angažirali za narod, da bi prispevali k njegovemu uveljavljanju; pripravljenost da bi se žrtvovali za narod in nacionalne interese
moralni	občutja odgovornosti in dolžnosti v odnosu do lastnega naroda; ta komponenta se izrazito pojavlja takrat, kadar svojo narodnostno pripadnost doživljamo kot moralno

	normo in vrednoto
kognitivni	misli, predstave, sodbe in ocene o značilnostih nacionalne skupnosti in njenih pripadnikov, o nacionalnih atributih (vključno z nacionalno samopodobo: predstavami o nacionalnem značaju, nacionalimi stereotipi oziroma avtostereotipi)

Predstave o značilnostih pripadnikov narodnostne skupnosti so pomemben del nacionalne zavesti, identitete in samopodobe. Te predstave obstajajo pri vseh narodih. Nanašajo se tako na predstave naroda o sebi samem in o svojih pripadnikih, na predstave o pripadnikih drugih narodov, na predstave o tem, kakšne predstave imajo drugi o nas (Musek, 1997).

3 METODOLOGIJA

V okviru svoje raziskovalne naloge sem uporabila anketni vprašalnik ter izvedla nekaj intervjujev.

3.1 Intervju

3.1.1 Udeleženci

Izvedla sem intervju z gospo Majo Tsolo, Slovenko, ki živi v tujini in si je tam ustvarila tudi družino.

Intervjuvala sem tudi gospoda Borisa Jlenka, glasbenika, ki ustvarja glasbo in pesmi tako v slovenskem kot tudi tujem jeziku.

3.1.2 Pripomočki

Za vsak intervju sem vnaprej sestavila seznam vprašanj, ki so me zanimala.

3.1.3 Postopek

Gospe Maji Tsolo, ki živi v tujini, sem vprašanja poslala preko elektronske pošte, prav tako sem preko elektronske pošte intervjuvala tudi gospo Manuelo-Elo Piškur.

Z gospodom Borisom Jlenkom sva se srečala osebno. Potek intervjuja sem z njegovim dovoljenjem posnela na mobilni telefon in ga nato pretipkala v pisno obliko.

3.2 Anketni vprašalnik

3.1.1 Udeleženci

Ankete sem razdelila v treh osmih razredih. Ankete je izpolnilo 52 učencev, od tega 23 fantov in 29 deklet. Pri izračunavanju rezultatov sem upoštevala 50 anket (21 fantov, 29 deklet).

Povprečna starost udeležencev je znašala 13, 1 leto.

3.1.2 Pripomočki

Sestavila sem anketni vprašalnik s 14 vprašanji, vprašanja so se nanašala na odnos učencev do lastne države ter značilnosti v zvezi z njo.

11 vprašanj je bilo zaprtega tipa, na 3 vprašanja pa so udeleženci odgovarjali sami s svojimi besedami – odprti tip vprašanj.

3.1.3 Postopek

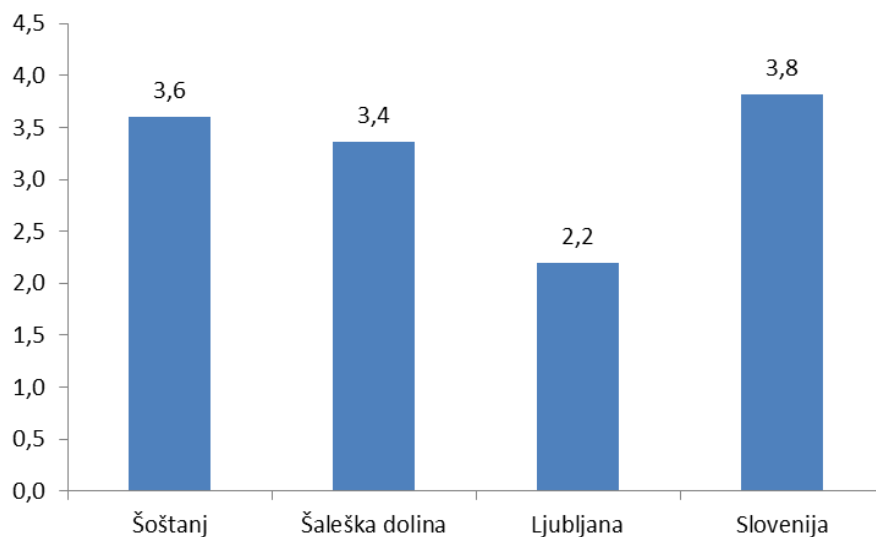
Anketiranje smo izvedli po predhodnem dogovoru z učitelji v vsakem razredu posebej med razredno uro. Ob prihodu v razred sem se predstavila ter na kratko razložila namen svojega obiska v razredu. Nato sem razdelila ankete. Med reševanjem sem bila prisotna v razredu in odgovarjala na zastavljena vprašanja. Učenci so za odgovarjanje na anketo porabili približno 10 minut.

Ankete sem nato zbrala ter jih doma pregledala. Opazila sem dve anketi, ki sta se glede na odgovore zdeli neveljavni in sem jih zato izločila.

V računalniškem programu Excel sem oblikovala tabelo za vnašanje odgovorov. Odgovore sem nato vtipkala v tabelo ter jih statistično obdelala in uredila grafe.

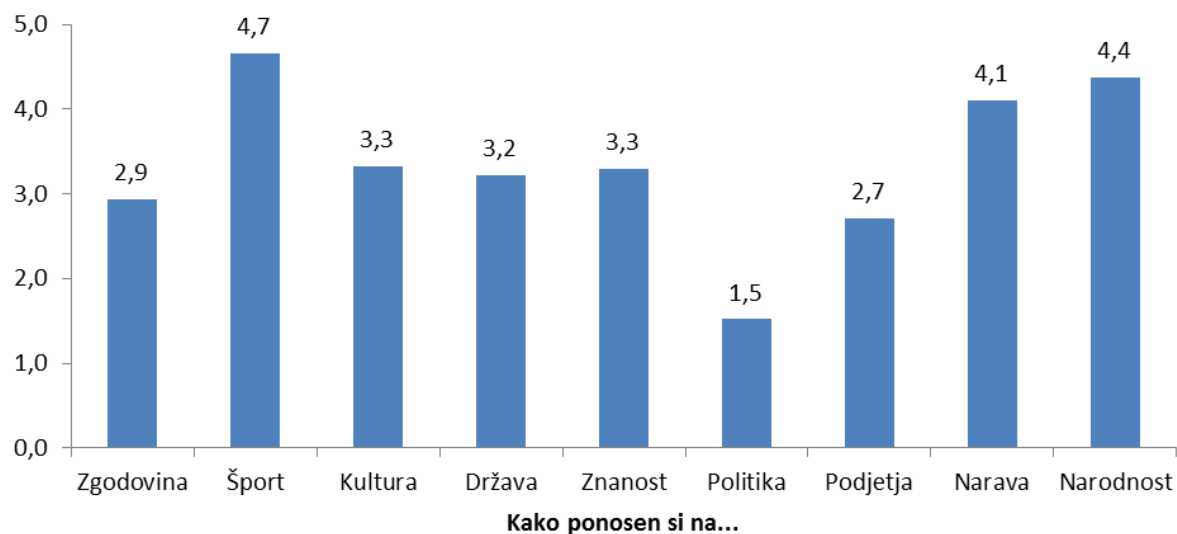
4 REZULTATI

3.1 Anketni vprašalnik

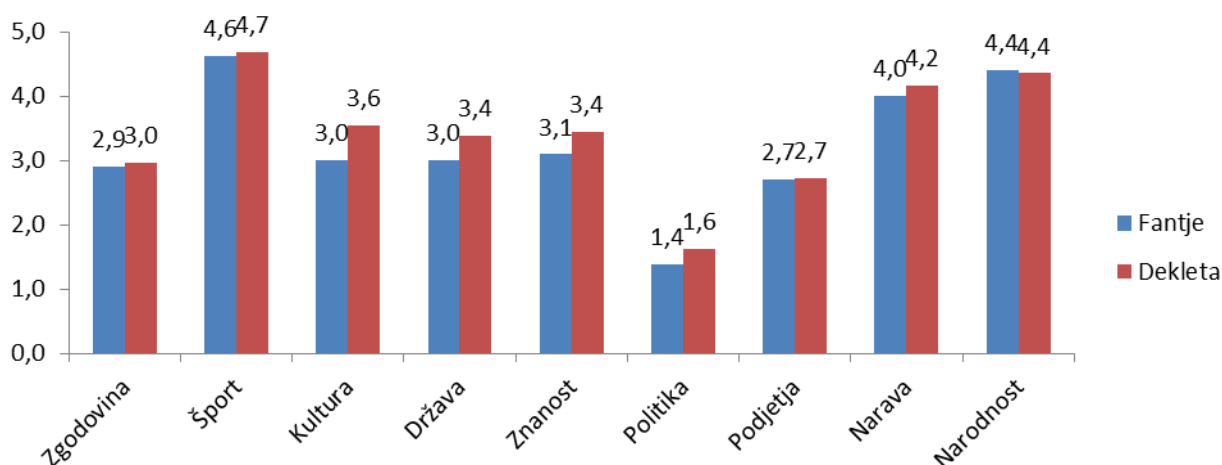
Graf 1: Ocena navezanosti učencev izbrane kraje oz. območja.

Iz grafa je razvidno, da so učenci najvišjo stopnjo navezanosti pripisovali Sloveniji, ki je v povprečju dosegla oceno 3,8. Mesto Šoštanj se je s povprečno oceno 3,6 umestilo na drugo mesto, nekoliko nižje pa je bila ocenjena navezanost na šaleško dolino. Izrazito najnižjo oceno so učenci pripisovali glavnemu mestu – Ljubljani.

Graf 2: Ponosnost učencev na značilnosti povezane s Slovenijo.

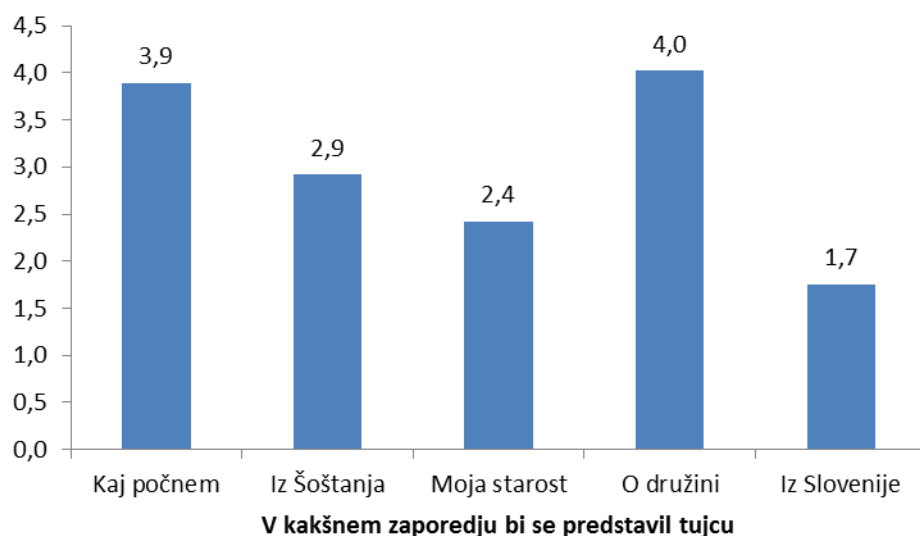
Na grafu lahko opazimo, da so učenci najvišje ocenili športne dosežke, saj je povprečna ocena znašala 4,7. Visoko je bila ocenjena tudi postavka, ki je zajemala ponos na lastno narodnost in sicer 4,4. Edina značilnost, ki je poleg ostalih dveh še prejela povprečno oceno nad 4 (4,1) se je nanašala na naravo oz. naravne danosti. Podobno višino ocen so prejele postavke kultura, država ter znanost in sicer med 3,2 in 3,3. Nekoliko nižje je bila ocenjena zgodovina in slovenska podjetja. Izrazito najnižjo oceno glede višine ponosa učencev pa je prejela politika.

Graf 3: Razlike med spoloma pri ocenjevanju ponosnosti na značilnosti povezane s Slovenijo.

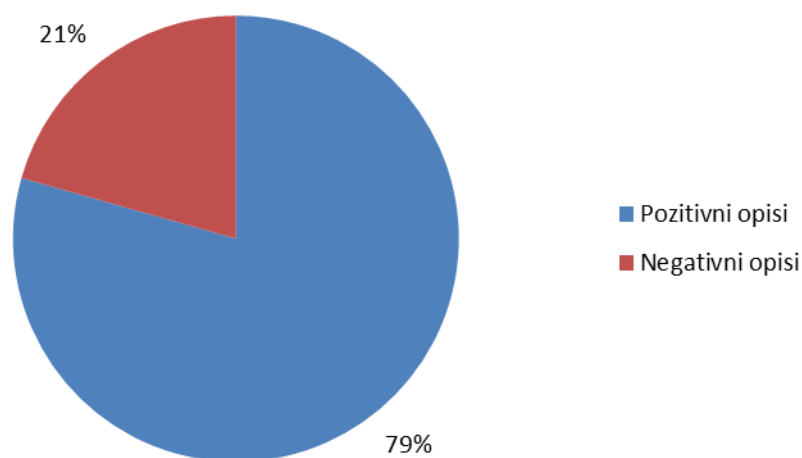
Največje razlike med spoloma lahko opazimo pri področjih ocenjevanja kulture, države kot take ter znanosti. Pri teh značilnostih je razlika znašala med 0,6 in 0,4, pri čemer so višje ocene dodeljevala dekleta. Manjši razkoraki, taki ki so znašali med 0,2 in 0,1 razlike pa se pojavljajo pri ocenjevanju ponosnosti na slovensko zgodovino, šport, politiko, ter naravo. Opazimo lahko, da tudi tu nekoliko višje ocene podeljevala dekleta. Brez razlik v ocenah, koliko so ponosni na določeno značilnost pa se je pojavilo pri podjetjih in narodnosti (Ponosni sem, da sem Slovenec).

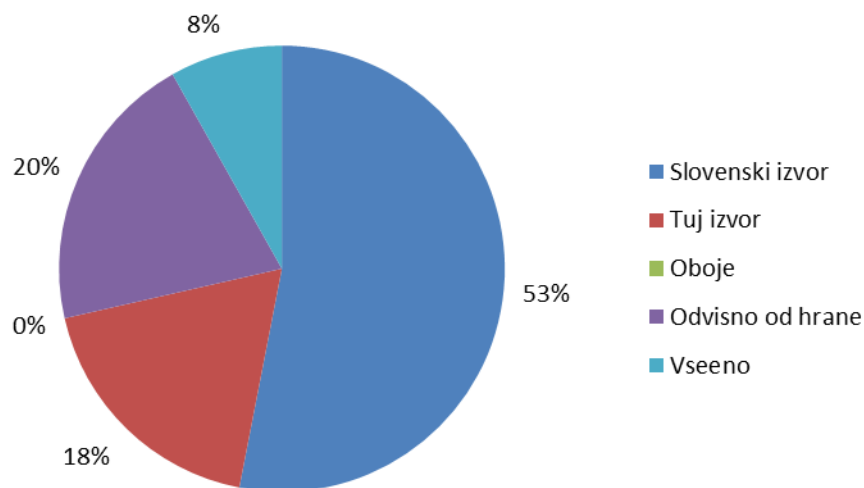
Graf 4: Povprečni rangi oz. ocene vrstnega reda podatkov s katerimi bi se predstavili tujcu.

Rezultati kažejo, da so učenci največkrat postavili na prvo ali drugo mesto podatek o tem, da prihajajo iz Slovenije, saj povprečna vrednost ranga znaša 1,7. Na drugem mestu bi z oceno 2,4 navajali podatek o svoji starosti, sledil bi podatek, da izhajajo prihajajo iz Šoštanja, ki smo mu izračunali povprečni rang 3,9. Na predzadnjem mestu se z oceno 3,9 nahaja pomembnost podatka o tem, kaj počnemo, na zadnje mesto pa se je uvrstil podatek o družinskih članih, katerega rang znaša 4,0.

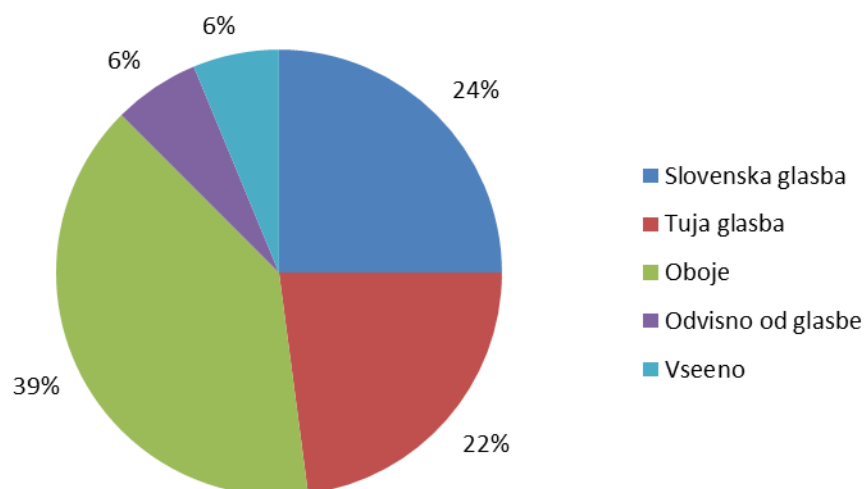
Graf 5: Delež pozitivnih in negativnih opisov značilnosti Slovencev.

Iz grafa je razvidno, da je bilo kar 79% opisov, ki so jih navajali učenci kot značilnosti Slovencev oz. slovenskega naroda pozitivnih, petina (21%) opisov pa se je nanašalo na negativne značajske lastnosti.

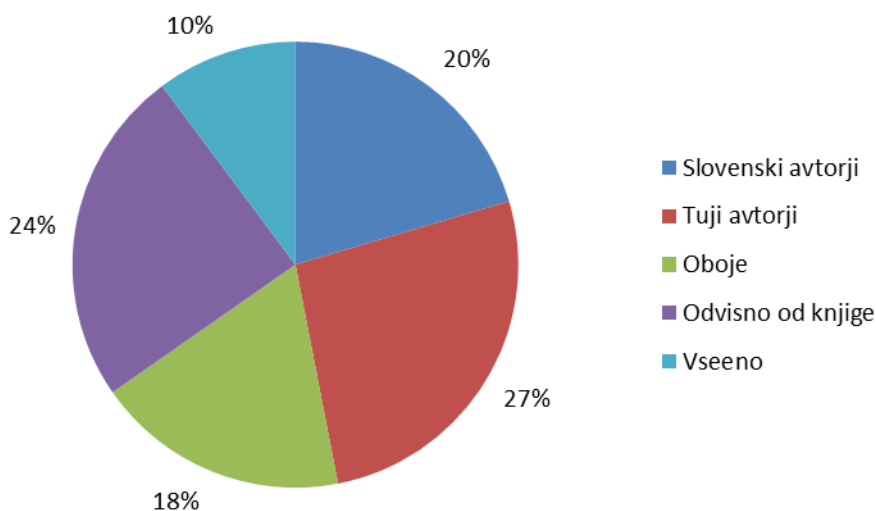
Graf 5: Ali imajo učenci raje hrano slovenskega ali tujega izvora.

Dobra polovica (53%) učencev raje uživa hrano slovenskega izvora, slaba petina pa tujega. Pri 20% učencev je izbira odvisna od hrane, 8 % pa je vseeno kakšnega izvora je hrana, ki jo uživajo.

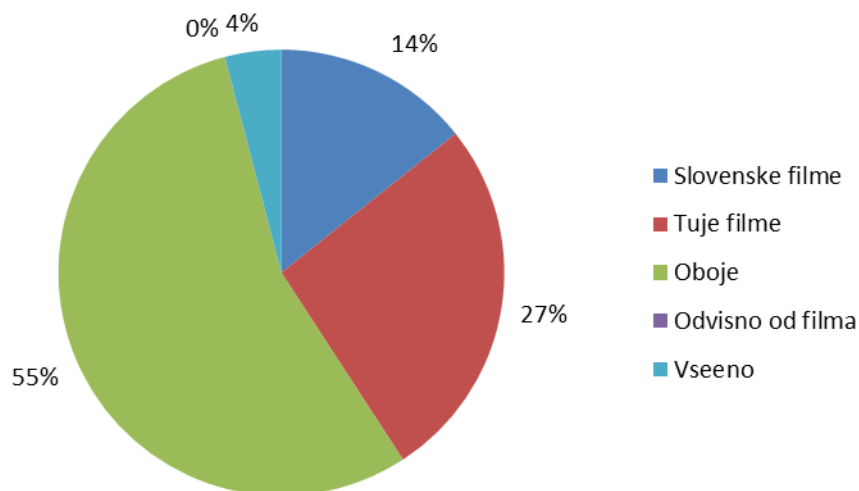
Graf 6: *Ali učenci raje poslušajo slovensko ali tujo glasbo.*

Največji delež učencev (39%) je odgovoril, da rad tako slovensko kot tujo glasbo. Vidimo lahko, da 24 % učencev za poslušanje izbere raje slovensko glasbo, nekoliko manj – 22% pa tujo. 6% učencev je vseeno, kakšno glasbo poslušajo, 6% pa jih meni, da je odvisno od glasbe.

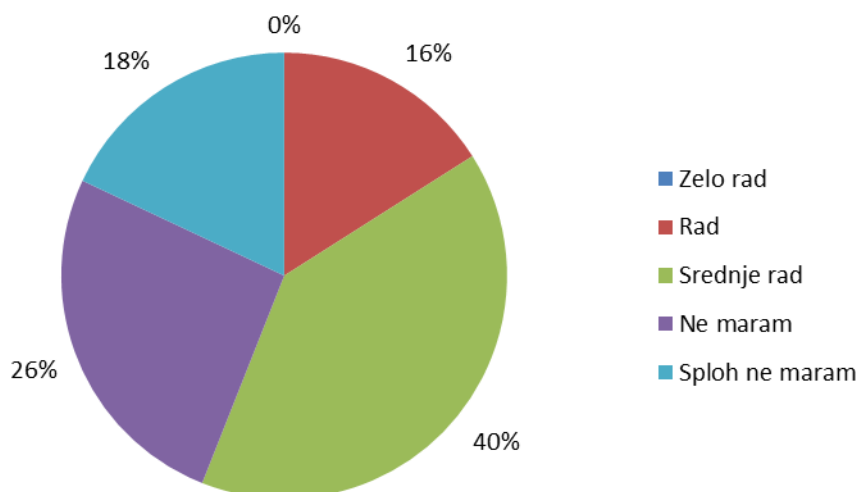
Graf 7: *Ali učenci raje berejo knjige slovenskih ali tujih avtorjev.*

Razvidno je, da so odgovori učencev v podobnih deležih razpršeni med seboj. 20% jih je odgovorilo, da raje bere knjige slovenskih avtorjev, nekoliko več (27%) pa raje knjige tujih avtorjev. 18% jih posega literaturi tako slovenskih kot tujih avtorjev. 24% jih je odgovorilo, da je njihova izbira odvisna od knjige, 10% pa je vseeno ali je avtor slovenski ali tuj.

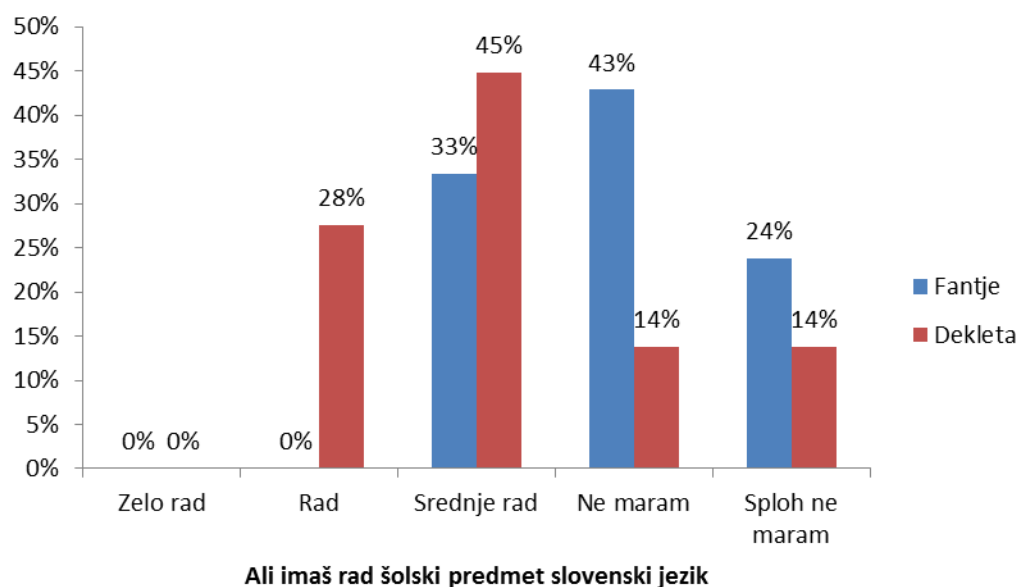
Graf 8: *Ali učenci raje gledajo slovenske ali tuje filme.*

Na grafu je vidno, da je največji delež učencev (39%) izbral odgovor, da gleda rad oboje (slovenske in tuje filme). Nato po priljubljenosti sledijo tuji filmi (27%) ter nato še slovenski (14%). Manjši del učencev (4%) pa je izbralo odgovor vseeno.

Graf 9: *Priljubljenost šolskega predmeta Slovenski jezik pri učencih*

Največ učencev (40%) je navedlo, da imajo predmet Slovenski jezik srednje radi. 26% jih je navedlo, da predmeta ne marajo, 18% pa slovenščine sploh ne mara. Najmanj učencev (16%) je odgovorilo, da imajo radi predmet, nihče pa ni navedel, da bi imel predmet zelo rad.

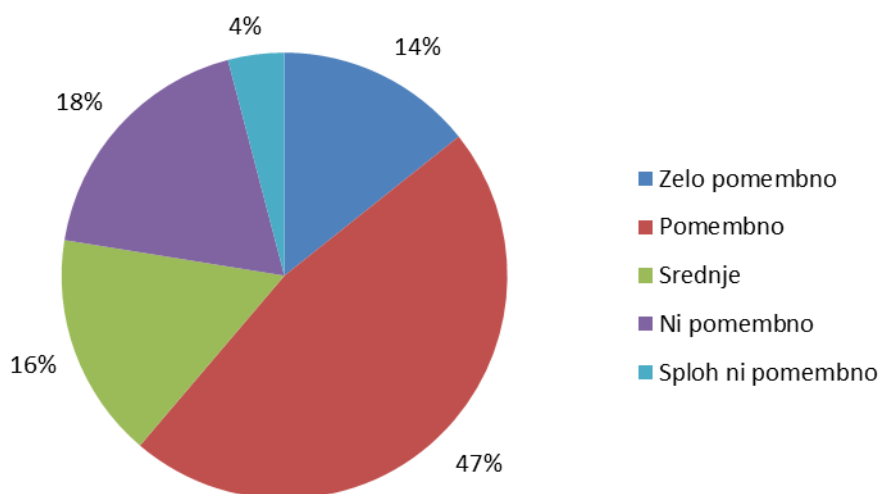
Graf 10: Razlike med spoloma v priljubljenosti šolskega predmeta slovenski jezik

Kot smo opazili že pri prejšnjem grafu, nihče izmed učencev ni izbral možnosti, da ima zelo rad predmet slovenski jezik. Vidimo lahko, je med dekleti 28% označilo odgovor, da imajo rade slovenščino, med fanti pa tega odgovora ni izbral nihče. Največ deklet (45%) je izbralo odgovor, da ima predmet slovenski jezik srednje rada, med fanti je bilo takih 33%. Največ fantov (43%) je izbralo odgovor, da slovenščine ne marajo, isti odgovor pa je izbralo zgolj 14% deklet. 24% fantov je označilo, da slovenščine sploh ne marajo, delež deklet pri tem odgovoru je bil manjši in je znašal 14%.

Tabela 2. Povprečna zaključena ocena pri predmetu slovenski jezik pri dekletih in fantih.

Spol	Povprečna ocena
Fantje	3,9
Dekleta	4,2

Opazimo lahko, da je lanskoletna zaključena ocena pri predmetu slovenski jezik pri dekletih nekoliko višja in sicer znaša 4,2, medtem ko je pri fantih 3,9.

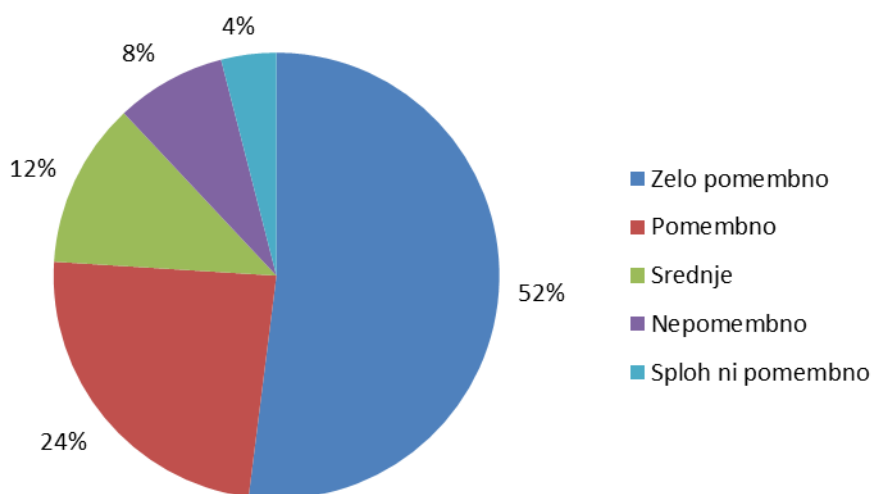
Graf 11: Kako pomembno se zdi učencem dobro obvladovanje slovenskega jezika (pravopis, slovnična pravila) v vsakdanjem življenju.

Na grafu je razvidno, da se skoraj polovici učencev zdi pomembno dobro obvladati slovenski jezik v vsakdanjem življenju. Drugi najpogostejši odgovor učencev pa je, da se jim to ne zdi pomembno (18%). Nekoliko nižja a podobna sta deleža učencev, ki menijo, da je dobro poznavanje in pravilna uporaba jezika pomembna (14%) in srednje pomembna (16%). Najnižji je delež učencev, ki sem jim pravilna uporaba jezika sploh ne zdi pomembna (4%).

Tabela 3. Stopnja povezanosti med priljubljenostjo predmeta slovenski jezik in zaključeno oceno ter oceno pomembnosti obvladovanja jezika v vsakdanjem življenju.

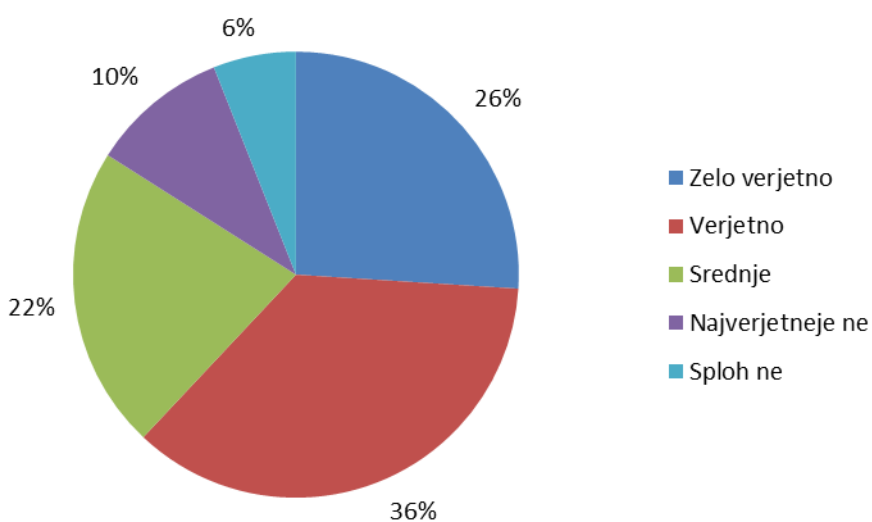
	Zaključena ocena pri SLJ	Pomembno obvladati jezik
Rad imam predmet SLJ	0,24	0,40

Opazimo, lahko da je prisotna povezanost med tem, koliko ima posamezni učenec rad predmet SLJ in zaključeno oceno pri tem predmeto 0,24. Nekoliko višja povezanost in sicer (0,40) pa je med tem, koliko ima posameznik rad šolskim predmet in koliko se mu zdi pomembno dobro obvladati jezik v vsakdanjem življenju.

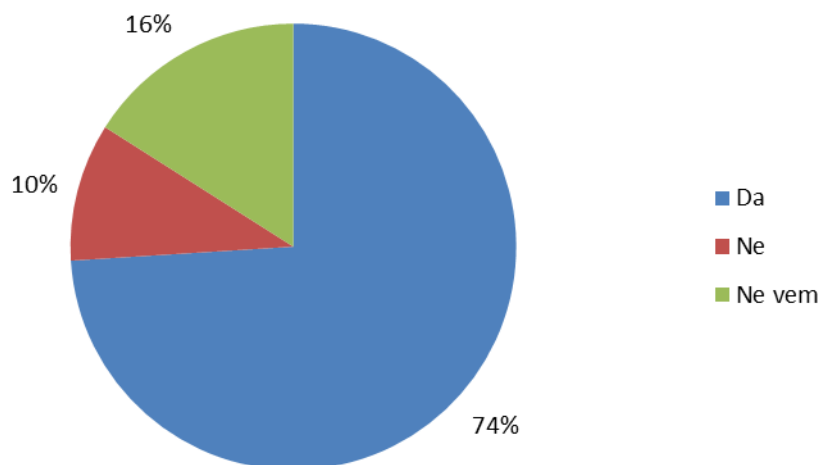
Graf 12: *Kako pomembno se zdi učencem ohranjanje slovenskega jezika, navad n običajev v prihodnosti*

Dobri polovici učencev se zdi ohranjanje slovenskega jezika, navad in običajev v prihodnosti zelo pomembno, 24% pa se zdi pomembno. Srednje pomembno se zdi 12% učencem. Najnižji delež učencev pa imata odgovora nepomembno (8%) in sploh ni pomembno (4%).

Graf 13: *Ali bi učenci v prihodnosti zapustili Slovenijo in se selili v tujino (študij, delo).*

Največja deleža odgovorov sta prejeli možnosti verjetno (36%) in zelo verjetno (26%), Nekoliko manj (22%) pa odgovor, ki nakazuje srednjo stopnjo pripravljenosti za odhod v tujino. Najmanj učencev je izbralo obe negativni možnosti in sicer odgovor najverjetneje ne je izbralo 10%, odgovor sploh ne pa le 6% udeležencev.

Graf 14: *Ali bi svoje otroke učili slovensko, če bi živeli v tujini.*

74% učencev je mnenja, da bi svoje otroke učili slovenski jezik, če bi živeli v tujini. 16% jih ni opredeljenih oz. so izbrali odgovor ne vem, 10% pa jih je mnenja, da svojega otroka v tujini ne bi učili slovenskega jezika.

3.3 Intervju

Na zastavljena vprašanja je odgovarjal glasbenik Boris Jelenko.

1. Ali izvajate več slovenske ali tuje glasbe?

Mi kot trio Free Guns izvajamo večinoma tujo pop glasbo, slovenskih je okoli 20%.

2. Zakaj izvajate več tuje glasbe?

Zaradi tega, ker smo se odločili, da bomo igrali pop hite iz osemdesetih in devetdesetih let, in je več znanih pop skupin iz tega časa tujih. Sicer tudi slovenski niso izjeme, na primer Hazard, Faraoni, Šank rock in se še najde takšnih skupin. Vendar smo se nato nekako odločili za tujo sceno.

3. Ali opazate, da v Sloveniji ljudje poslušajo raje slovensko ali tujo glasbo? Kako se odzivajo?

Zadnje čase se bolj odzivajo na slovensko glasbo, kar je prav, vendar v okviru narodnozabavne glasbe. Se pravi, da se mladina zopet začela vračati nazaj in poslušati našo, se pravi slovensko glasbo. Seveda s tem ni nič narobe, a moje mnenje je, da poskušajo modernizirati pop glasbo, in če si dober poslušalec ali poznavalec te glasbe, veš, da je v popu dodano več stvari, ki jih je treba izvesti. Tako bi rekel, da so pri še zmeraj nekakšna pravila (bobni, klaviatura, bas, kitara). Ni pa, kot sem že povedal, s tem, da se izvaja v domači verziji nič narobe.

4. Ali se vam zdi pomembno, da ustvarjate glasbo v slovenskem jeziku?

Ja, je pomembno. Slovenska glasba mora iti naprej. Saj pravim, je še premalo tega in upam, da se bo enkrat odprlo tržišče, ker je v bistvu najbolj plasirana narodnozabavna glasba. Pop glasba je v sloveniji zelo malo plasirana. Moralo bi se predstaviti več mladih skupin, kakor pri narodnozabavni glasbi, saj ima pop v Sloveniji manj podpore. Tako se domača glasba tudi lažje promovira. Normalno, da jih v zadnjem času primanjkuje, a upam, da se bo to nekoč obrnilo. V prid popu, seveda.

5. Kakšna je razlika pri občutku v slovenskem jeziku ali tujem?

Jaz pravim, da je to odvisno od posameznika. Skoraj 100% pa sem, da je lažje napisati besedilo v tujem jeziku, saj je slovenščina za širši spekter (EU) skoraj neprepoznava. Tako da če želiš danes živeti od glasbe, je potrebno kasneje skladbe pisati v angleščini. To bi priporočal mladim, da bodo lahko bolj prepoznavni v tujini. Če pa gledajo na tržišče kot domač ansambel, potem pa je potrebno pisati tudi v slovenskem jeziku. Tukaj je odvisen le njihov cilj.

Najlepša hvala za sodelovanje.

Preko elektronske pošte sem si dopisovala z gospo Majo Tsolo, slovenko ki živi s svojo družino v tujini.

Kako ste se odločili za življenje v tujini?

1. Čeprav sem si vedno želela živeti v tujini, me je sem pripeljalo razmerje, saj sem se poročila s tujcem. Možu je bila ponujena služba v Londonu, zato sva se preselila sem in si tu ustvarila življenje.

Ali se kdaj nameravate vrniti v domovino?

2. Zaenkrat se nimam namena vrniti v Slovenijo, saj smo se z družino tu lepo ustalili. Ne izključujem pa možnosti, da se nekoč vrnem, če se okolisčine spremenijo.

Katere so stvari, ki jih pogrešate?

3. Pogrešam družino in stare prijatelje, pa določene slovenske jedi, ki jih sama ne znam pripraviti (potica, Idrijski žlikrofi, ipd.).

Ali ste imeli pri selitvi in privajanju na novo okolje kakšne težave?

4. Pri selitvi nisem imela nikakršnih težav, niti jih nimam pri življenju tukaj.

Kako so vaša odločitev za življenje v tujini sprejeli sorodniki?

5. Sorodniki so bili razumevajoči, ko sem se preselila v tujino in zadovoljni, da nisem šla predaleč, saj je London iz Slovenije relativno lahko obiskati.

Kako pogosto obiščete Slovenijo?

6. Slovenijo obiščem vsaj enkrat letno, običajno tudi večkrat.

Ali ohranjate in izvajate kakšne slovenske običaje?

7. Nekih posebnih slovenskih običajev ne ohranjam, saj tudi z družino v Sloveniji nismo prakticirali nekih specifično slovenskih običajev.

Ali otroke učite slovensko?

8. Otroke učim slovenščine in se z njimi redno pogovarjam po slovensko, čeprav mož slovenščine ne govori in je zato glavni pogovorni jezik v naši družini angleščina.

5 RAZPRAVA

Država in državljanstvo se mi zdita pojma, ki sta težko oprijemljiva, težko si jih predstavljamo, a se mi zdi, da jih v sebi vsi čutimo. Ta občutja so lahko zelo različna; od navezanosti na kraje, ljudi, do občutij ponosa ali jeze, ki nas lahko prevevajo – odvisno od trenutnega dogajanja v našem okolju.

Tako sem se odločila raziskati na kakšen način o svoji domovini razmišljajo moji vrstniki. Kateri so kraji, na katere čutijo navezanost, na kaj so ponosni, kako bi se predstavili tujcu, kakšne lastnosti pripisujejo Slovincem kot narodu, ali jim je pri poslušanju glasbe, gledanju filmov, branju knjig in uživanju živil pomemben slovenski izvor. Zanimalo me je še, kakšen imajo odnos do slovenščine kot šolskega predmeta ter kako pomembna se jim zdi pravilna uporaba jezika v vsakdanjem življenju. Preverjala sem še, ali sem jim zdi pomembno ohranjanje jezika, navad in običajev tudi v prihodnosti ter kakšna je njihova pripravljenost na morebiten odhod v tujino nekoč v prihodnosti.

Ob raziskovanju mnenja mojih sošolcev in vrstnikov drugega odelka z anketnim vprašalnikom sem si zastavila več hipotez.

V prvi hipotezi sem predpostavila, da bodo učenci najbolj navezani na mesto Šoštanj, najmanj pa na Ljubljano.

Na grafu 1 lahko vidimo, kako so učenci od 1 – 5 ocenjevali višino navezanosti na različne kraje. Največjo navezanost so izkazali Sloveniji, nato mestu Šoštanj. Nekoliko nižje se je uvrstila Šaleška dolina, izrazito najnižjo oz. najmanj izraženo navezanost pa smo dobili pri Ljubljani. Nizko navezanost na naše glavno mesto morda lahko pojasnimo s tem, da učenci ne obiskujejo Ljubljane zelo pogosto. Kadar se napotijo v Ljubljano pa je to lahko povezano z neprijetnimi opravki, kot so npr. zdravniške preiskave, ki niso dostopne v okoliških bolnišnicah. Iz pogovorov s sošolci in sošolkami sem tudi razbrala, da naše osrednje mesto doživljajo kot sivo, turbno, prašno, veliko ter da se v njem slabo znajdejo in se počutijo neprijetno. V svoji hipotezi smo predvidevali, da bodo učenci izrazili največjo navezanost do mesta Šoštanj. Rezultati so pokazali, da temu ni tako, vseeno se je Šoštanj uvrstil na drugo mesto – razlika v povprečni oceni navezanosti je znašala zgolj 0,2. Razlog, da se je Šoštanj uvrstil na drugo mesto, bi bil lahko v tem, da je na naši šoli približno 70% vozačev. To pomeni, da večina učencev naše šole ne prihaja oz. ne živi v Šoštanju, temveč v okoliških krajih. To morda lahko pojasni, da so v manjši meri navezani na Šoštanj, verjetno pa je višja

navezanost na domači kraj oz. vas. Šaleška dolina je morda dobila tako visoko oceno v navezanosti, zaradi tega ker je veliko dejavnosti, služb, opravkov, športnih klubov ipd. razpršenih na tem območju. Večina učencev iz naše šole ob zaključku osnovne šole izobraževanje nadaljuje v Velenju, kjer je najbližji šolski center.

Stvari, ki so povezane z našo domovino, nas lahko navdajajo s ponosom in veseljem, lahko pa tudi z manj pozitivnimi čustvi, kot so jeza in žalost. Vsa ta čustva pa so odvisna tudi od tega, kako uspešno je posamezno področje (politika, znanost) v naši domovini.

V prvem delu svoje druge hipoteze sem predvidevala, da bodo učenci najbolj ponosni na športnike oz. njihove dosežke, kar se je izkazalo za pravilno trditev. Ponos na športne dosežke slovenskih športnikov je dosegel povprečno oceno 4,7, kar je dokaj velika prednost pred naslednjim področjem, narodnostjo. To bi lahko povezali z izjemnimi dosežki naših športnikov na trenutno potekajočih olimpijskih igrah, raznih svetovnih prvenstvih, navsezadnje pa bi bili lahko ponosni tudi na športnike naše šole, ki dosegajo izvrstne dosežke. Razlog za tako izrazito visok ponos na športne dosežke se lahko skriva tudi v tem, da se mladi od naštetih področij najbolj zanimajo za šport. Predvidevam, da jih podjetja, kultura, znanost... v tem obdobju življenja še ne zanimajo toliko kot športne prireditve. V drugem delu svoje druge hipoteze sem predvidevala, da bodo učenci srednje ponosni na to, da so slovinci, kar se je izkazalo za delno nepravilno izjavo. Ponos na narodnost je namreč dobil zelo visoko povprečno oceno 4,4. To bi lahko povezali z panogo, ki se je po lestvici ponosa uvrstila najvišje, in to je šport. Predvidevam, da ko učenci zagledajo dvigajočo se zastavo na podelitvi medalj in zaslišijo slovensko himno, začutijo ponos, da so del domovine tega vrhunskega športnika. Pri tej panogi pa me je posebej presenetila naključna anketa, na kateri je učenec zraven lestvice z števili od 1 do 5 pripisal še števila do 10 in obkrožil desetico.

Med tema visoko uvrščenima panogama in tisto, ki je bila najnižje na lestvici ponosnosti, so se znašle narava, kultura, država, znanost in zgodovina. To bi lahko povezali z že prej rečeno trditvijo, da jih te dejavnosti v najstništvu še ne zanimajo. Neponos na zgodovinske dogodke bi lahko bil povezan tudi s tem, da je Slovenija kot samostojna država še zelo mlada in kot takšna še nima bogate zgodovine.

V zadnjem delu svoje tretje hipoteze pa sem predvidevala, da bodo učenci najmanj ponosni na politično dogajanje v Sloveniji. Ta trditev se je izkazala za popolnoma pravilno, saj je politika na lestvici ponosa dosegla zadnje mesto. Najnižje mesto bi lahko pripisali stanju, ki vlada v Sloveniji, vsaj tako sem lahko razbrala tudi iz besed, ki bi opisovale Slovence. Glede na to, da

jih ostale panoge ne zanimajo preveč, ima politika dokaj visoko zanimanje, saj učenci poznajo politično stanje v Sloveniji, razbrano iz anket in pogovorov med vrstniki.

Zanimivo je tudi to, da pri uvrščevanju na lestvico ponosa med fanti in dekleti ni bilo velikih razlik, če pa so že bile, so pa bila dekleta vedno tista, ki so podala višjo oceno ponosa. To bi lahko pomenilo tudi, da so dekleta bolj ponosna na vsa področja v Sloveniji.

Slovenija pa je kot država zelo majhna, zato se vsakemu slovencu slej ali prej zgodi, da odpotuje v tuje kraje, kjer pa je Slovenija večinoma neprepoznava država. Vseeno sem v svoji tretji hipotezi predvidevala, da bi učenci tujcu najprej zaupali iz katere države prihajajo. Ta hipoteza se je izkazala za pravilno, saj je povprečen rang 1,7, ki je prepričljivo zavzel prvo mesto pred naslednjim podatkom, in to je bila starost osebe. Nenavadno se mi je zdelo, da bi učenci najprej povedali, da so iz Slovenije, medtem ko je podatek, da prihajajo iz Šoštanja, na tretjem mestu. To lahko povežem tudi s prvim vprašanjem, na katerega so odgovorili, da so bolj ponosni na Slovenijo kot na Šoštanj. Podatka, ki sta zasedla zadnji dve mesti- podatka o stvareh, ki jih počenjo ter o družini- bi lahko pomenila to, da smo Slovenci kot narod še zelo zaprti in neradi razkrivamo informacije o sebi neznanim ljudem. Rezultati ankete se tako skladajo z našo hipotezo.

Vendar pa le iz zaprtih vprašanj in kategoriziranjem od 1 do 5 ne moremo dobiti karseda realne podobe Slovencev v očeh najstnikov. Zato sem za svojo četrto hipotezo (da bodo učenci o Sloveniji povedali večinoma pozitivne stvari) izbrala vprašanje odprtega tipa: učenci so napisali tri besede, ki po njihovem najbolje opisujejo Slovence kot narod. Ta hipoteza se je izkazala za pravilno, saj je 79% učencev opisalo Slovence z dobrimi značajskimi lastnostmi. Med najpogostejšimi značilnostmi so bile prijaznost, radodarnost in gostoljubnost, pa tudi zunanja lepota, ki je skorajda prevladovala med pozitivnimi lastnostmi.

Ni pa me presenetilo to, da je največ negativnih opazk letelo na politiko oziroma politično stanje, saj so učenci že v predhodnih odgovorih izkazali nenaklonjenost politiki v Sloveniji. Med ostalimi negativnimi lastnostmi je povečini prevladovala privoščljivost, vendar predvidevam, da je to dokaj nerealna slika, saj večinoma poznamo le ljudi iz bližnje okolice, zato ne moremo vedeti, kakšni so ostali Slovenci.

Zanimalo nas je, koliko učencem pomeni slovensko poreklo in sicer smo to preverjali na štirih različnih področjih. Rezultati so pokazali, da je več kot polovici učencev pomemben izvor hrane, kjer dajo prednost slovenskemu poreklu. Le slaba petina ima raje hrano tujega izvora. To pomeni, da tudi mlade zanima od kje prihaja njihova hrana in da povezujejo domačo hrano z večjo kakovostjo. V zadnjem času lahko opazimo, da se tudi v trgovinah poudarjajo izdelki, ki so slovenskega porekla in sicer je to posebej označeno. Na tak način potrošnike še bolj spodbujajo k kupovanju slovenskih izdelkov, hkrati pa lahko to vzamemo kot prilagoditev trgovin na povpraševanje kupcev, ki želijo kupovati in uživati lokalno pridelano hrano. Po pregledu reklaminih letakov trgovin, ki poslujejo v Velenju, smo ugotovili, da ima vsaka trgovina svoj način na katerega opozori oziroma izpostavi slovensko poreklo.

Slika 4: Primeri reklamiranja slovenskih izdelkov različnih trgovin (vir: reklamni letaki).

Pri ugotavljanju ali učenci poslušajo raje slovensko ali tujo glasbo sem predvidevala, da bodo v večji meri izbirali slednjo, a so me rezultati presenetili. 40% jih je navedlo, da radi poslušajo obe vrsti glasbe, tisti pa ki so izbrali le eno so v 24% izbrali slovensko glasbo v primerjavi z 22%, ki je izbralo tujo glasbo kot njihovo bolj priljubljeno. Tudi glasbenik, ki sem ga intervjuvala je bil mnenja, da mladi poslušajo vse bolj slovensko glasbo in manj tuje. Navedel je sicer, da mladi raje poslušajo narodnozabavno glasbo, a tega ne moremo potrditi, saj nismo posebej ugotavljali, kakšne zvrsti slovenske glasbe so učencem všeč.

Da bi dobila boljši vpogled v priljubljenost slovenske glasbe sem poiskala podatek o najbolj prodajanih albumih v Sloveniji. Našla sem lestvico iz leta 2012. Na lestvici je med 20 albumi kar 10 slovenskih. Glede na zvrst prevladujejo albumi narodnozabavne glasbe, ki zasedajo 2. (Na zdravje! Pesem zime 2012), 7. (Na zdravje! Pesem poletja 2012 2012), 13. (Brendiju v slovo, različni izvajalci) in 14. mesto (Modrijani, Ti moja rožica). Poleg albumov narodnozabavne glasbe pa se na 5. mestu nahaja tudi album skupine Eroika, na 6. Pa Zlati jubilej slovenske popevke. Na 9. in 11. Mestu se nahaja glasba za otroke in sicer Ribič Pepe (Čuki) in Janez Bitenc z najlepšimi otroškimi pesmimi. Od glasbe, za katero si predstavljam, da je bolj priljubljena med mojimi vrstniki sem na 12. Mestu opazila album skupine Siddharta ter na 18. Album skupine Mi2 (RTV, 2012). Glede na svoj občutek bi rekla, da glede na lestvico kupci albumov niso moji vrstniki, ampak nekoliko starejši ljudje ali ljudje z otroki. Tudi sama se ne spomnim, kdaj sem nazadnje kupila kakšen album. Za bolj pristno sliko o tem, katera glasba je najbolj priljubljena med vrstniki bi boljše podatke verjetno dobila na kakšni izmed spletnih trgovin z glasbo kot je naprimer iTunes ali pregledali število predvajanj na spletnem kanalu Youtube.

Zanimalo me je, kako je s predvajanjem skladb na radijskih postajah, ali se predvaja več slovenske ali tuje glasbe. Pregledala sem lestvico 100 največkrat predvajanih skladb v letu 2012 na radijskih postajah (IPF, 2012). V letu 2012 je bila najbolj predvajana skladba Gotye and Kimbra - Somebody That I Used to Know. Najvišje uvrščena slovenska skladba je Muff - Naj sije v očeh na 7. Mestu. Druga najbolj predvajana skladba v letu 2012 je zasedla skupina Train - Drive By, tretja pa Kelly Clarkson - Stronger. Med stoterico največkrat predvajanih je bilo 38 slovenskih skladb, kar je šest več kot v letu 2012, razmerje med slovensko in tujo glasbo pa ostaja 60 : 40.

Ti podatki so sicer skladni z mojimi predvidevanji, manj pa z rezultati anket.

Pri priljubljenosti knjig glede na to ali so avtorji slovenski ali tuji so bili deleži odgovorov zelo podobni. Vseeno rahlo prevladujejo tuji avtorji. Morda to lahko pojasnimo s tem, da je slovenskih mladinskih knjig izdanih manj ali pa da tudi niso toliko promovirane kot tuje, ki pogosto pridobijo priljubljenost tudi na podlagi filmov (npr. Somrak).

Pozanimala sem se, katere knjige so bile najbolj prodajane v letih 2010-2013 in ugotovila, da je bilo na lestvicah skozi leta prisotnih približno 70% tujih in 30% slovenskih knjig, kar kaže na večjo popularnost tujih avtorjev. Pri knjigah za odrasle lahko opazimo, da so priljubljene predvsem knjige s kuharskimi recepti. Podobno razmerje je tudi pri knjigah za otroke, vseeno

v zadnjih letih lahko opazimo, da narašča število kupljenih knjig slovenskih avtorjev med otroško in mladinsko literaturo.

Na Cobissu sem pogledala tudi, kako je z izposojajo knjig. Opazila sem, da je pri mesečnih seznamih najbolj izposojanih knjig veliko razlik, predvsem pa na lestvico vplivajo šolske obveznosti. Tako lahko npr. avgusta 2013, ki je čas popravnih izpitov na lestvici najdemo pretežno različne učbenike – zanimivo je, da je na prvem mestu učbenik za slovenski jezik az 1. letnik. Med ostalimi meseci v letu pa na seznamu prevladujejo knjige, ki so obvezne za domača branja ali maturo. Tako smo se odločili, da bomo preverili, kakšne knjige so na seznamu meseca julija 2013, ko ni šolskih obveznosti. Izkazalo se je, da prevladujejo tuje knjige. Med prvimi desetimi najbolj izposojanimi knjigami (če izločimo učbenike) je od slovenskih avtorjev prisotna zgolj Vesna Milek z biografskim romanom Cavazza. Naslednja knjiga slovenskega avtorja je uvrščena na 19. Mesto in sicer Čefurji raus! Pisatelja Gorana Vojnovića. Rezultati teh lestvic nakazujejo večjo prevlado knjig tujih avtorjev pri bralcih kot smo opazili pri rezultatih ankete.

Pri priljubljenosti filmov smo opazili, da učenci radi gledajo tako tuje kot domače filme. Tisti, ki pa so se opredelili le za en odgovor pa so dali prednost tujim filmom. Kako pa je s statističnimi podatki? Na lestvici 10 najbolj gledanih filmov v letu 2013 v slovenskih kinematografih sta med 10 filmi uvrščena dva slovenska in sicer Gremo mi po svoje 2 in Čefurji raus. Na lestvici najbolj gledanih filmov pa sta med prvimi desetimi filma Gremo mi po svoje in Petelinji zajtrk. To, da je na lestvice uvrščenih manj slovenskih filmov je logično, saj je tudi količina slovenskih filmov zelo nizka v primerjavi s tujimi.

Ker pa je pomembno, da se slovenski jezik razvija še naprej, imamo v šoli predmet slovenščina. Zdelo se mi je pomembno ugotoviti, kako radi imajo otroci ta predmet, saj je navezanost na Slovenijo povezana tudi s tem predmetom. Vendar se miz lastnih izkušenj vedela, da ni vedno tako, zato sem v svoji šesti hipotezi predvidevala, da je predmet slovenščina nepriljubljen pri več kot polovici učencev, in ta trditev se je izkazala za nepravilno, saj je le 18% učencev odgovorilo, da sploh nimajo radi slovenščine. Iz grafa sodeč imajo učenci srednje radi slovenščino, vendar je zastrašujoče dejstvo, da nobeden od anketirancev ni obkrožil, da ima slovenščino zelo rad. Menim, da to ne vodi do nižjega občutka pripadnosti, saj so nam predmeti lahko zopni zaradi različnih zadev (odnos z učiteljico...).

Zanimiva je tudi razlika med fanti in dekleti, ko se gre za kategoriziranje slovenščine. Punce imajo slovenščino neprimerno raje kot fantje, kar lahko povežem tudi s tem, da so dekleta skoraj vedno vzgojena, da morajo biti nežna, tiha, svoj prosti čas pa preživeti nekje za knjigami ali kakšnim dekliškim krožkom, medtem ko so bili fantje vzgojeni v trdne osebnosti, kar se lahko prepozna že v osnovni šoli: prej boš videl punco, ki bere knjigo ali se uči kot fanta. Pokazala se je tudi povezanost med tem, ali imajo učenci radi predmet slovenščina in povprečno oceno. Tisti, ki imajo predmet rajši imajo tudi višje ocene. Prav tako je bilo zanimivo, da se učencem zdi pomembno dobro obvladati slovenščino v vsakodnevem življenju. Mislila sem, da se mladim slovnična pravila nebodo zdela tako pomembna, saj se v času sodobnih tehnologij komunicira s tujkami, okrajšavami ipd. Ugotovila sem tudi, da se tistim učencem, ki imajo radi predmet slovenščina, zdi tudi bolj pomembno dobro obvladati jezik. Hipotezo sem potrdila, v delu, ki se ne nanašal na nepriljubljenost slovenščine. Rezultati so pokazali, da se učencem zdi bolj pomembno pravilno uporabljati slovenski jezik, kot sem predvidevala sama.

Glede na to, da so se z vstopom v Evropo meje med državami nekoliko zabrisale, večkrat se omenja majhnost naše države, ki lahko izgubi svojo identiteto med večjimi narodi. Zanimalo me je, ali so mladi naklonjeni temu, da se ohranja slovenski jezik, navade, običaje v prihodnosti. Rezultati so me presenetili, saj sem predvidevala, da mladim to ne bo pomembno, a se je izkazalo, da je polovici to zelo pomembno, dodatnim 24% pa pomembno. To pomeni, da kljub prevzemanju tujih navad in običajev (npr. halloween in podobno), mladi še vedno dajo veliko poudarka na navade, ki so nam lastne. Slovenka v tujini nam je povedala, da sami sicer nekih posebnih navad ne ohranjajo, ker jih niso imeli tudi takrat, ko je še živela v Sloveniji. Predvsem se ji zdi zanimivo znanje priprave tradicionalnih slovenskih jedi.

Večkrat slišimo tudi, da se omenja kako veliko mladih zapušča Slovenijo in odhaja v tujino ali zaradi študija ali boljših možnosti za delo. Glede na to, da so moji anketiranci v povprečju stari 13 let sem predvidevala, da o tem še ne bodo razmišljali, saj so stvari kot študij in zaposlitev oddaljene še nekaj let. Kljub temu so učenci pokazali veliko zanimanja in pripravljenosti za odhod v tujino, saj je takih približno 60%. Le majhen delež, ki znaša skupaj 16% je izbral odgovore, da se v tujino najverjetneje ne ali pa sploh ne bo odpravil. Odhod v tujino je morda v času gospodarske krize predstavljen kot nekakšna rešitev za posameznika,

ki želi izkoristiti svoje potencialne, a v domovini ne najde priložnosti. Tako kot se je zgodilo naši intervjuvanki pa te lahko v tujino odpelje tudi ljubezen. Hipoteza se mi torej ni potrdila.

Za na konec me je zanimalo še, ali bi učenci, v primeru, da bi se preselili v tujino in tam ustvarili družino, svoje otroke učili slovenski jezik. Pritrdilno je odgovorilo 75% učencev, kar je tudi skladno s tem, kar smo ugotovili pri enem izmed prejšnjih vprašanj, ko so potrdili pomembnost ohranjanja jezika, tradicij in navad v prihodnosti. Tudi Slovenka, ki živi v tujini je povedala, da svoje otroke uči slovensko, sicer pa z možem doma komunicirata v angleškem jeziku.

Rezultati moje naloge so se mi zdeli zanimivi, nekateri tudi presenetljivi. Vsekakor pa bi lahko nalogo izboljšala s tem, da bi anketirala nekoliko več učencev. Morda bi bilo smiselno preveriti tudi, koliko učenci poznajo določene navade, običaje in tradicije ter ugotoviti, katere so tiste, ki so jim najbolj blizu. Zanimivo bi bilo tudi podrobneje raziskati nekatera vprašanja, ki so se mi porajala ob pisanju razprave.

6 ZAKLJUČEK

Ugotovili smo, da so učenci izmed krajev ali področij na splošno najbolj navezani na Slovenijo kot državo, najmanj pa na glavno mesto. Najbolj so ponosni na slovenske športnike in njihove dosežke, najmanj pa na politično situacijo. Precej so tudi ponosni na to, da so Slovenci. Če bi se morali predstaviti komu iz tujine, bi najprej predstavili podatek, da prihajajo iz Slovenje. Pri navajanju nastnosti slovencev so učenci naštevali večinoma pozitivne opise. Učenci radi poslušajo tako slovensko kot tujo glasbo in gledajo tuje in slovenske filme. Pri knjigah malenkostno prevladuje priljubljenost tujih avtorjev. Pri izbiranju živil pa dajejo prednost slovenskemu poreklu.

Šolski predmet slovenščina ni priljubljen pri učencih, a se jim zdi pomembno dobro obvladati jezik v vsakdanjem življenju. Prav tako se zdi učencem pomembno ohranjati jezik, navade in običaje v prihodnosti. Velik del učencev je izrazil pripravljenost za odhod v tujino

Učenci raje poslušajo glasbo v angleškem/tujem jeziku. Pri knjigah, hrani in filmih ni razlik v priljubljenosti med slovenskimi in tujim poreklom.

7 POVZETEK

Država in državljanstvo se mi zdita pojma, ki sta težko oprijemljiva, težko si jih predstavljamo, a se mi zdi, da jih v sebi vsi čutimo. Ta občutja so lahko zelo različna; od navezanosti na kraje, ljudi, do občutij ponosa ali jeze, ki nas lahko prevevajo – odvisno od trenutnega dogajanja v našem okolju.

Tako sem se odločila raziskati na kakšen način o svoji domovini razmišljajo moji vrstniki. Kateri so kraji, na katere čutijo navezanost, na kaj so ponosni, kako bi se predstavili tujcu, kakšne lastnosti pripisujejo Slovincem kot narodu, ali jim je pri poslušanju glasbe, gledanju filmov, branju knjig in uživanju živil pomemben slovenski izvor. Zanimalo me je še, kakšen imajo odnos do slovenščine kot šolskega predmeta ter kako pomembna se jim zdi pravilna uporaba jezika v vsakdanjem življenju. Preverjala sem še, ali sem jim zdi pomembno ohranjanje jezika, navad in običajev tudi v prihodnosti ter kakšna je njihova pripravljenost na morebiten odhod v tujino nekoč v prihodnosti.

Da bi dobila odgovore na vprašanja, ki sem si jih zastavila sem uporabila anketni vprašalnik med svojimi vrstniki, izvedla sem tudi dva intervjuja – enega s slovenskim glasbenikom, drugega pa s Slovincem, ki živi v tujini.

Ugotovila sem, da so učenci najbolj navezani na Slovenijo, nekoliko manj na Šoštanj in Šaleško dolino, najmanj pa na Ljubljano. Izmed stvari na katere so najbolj ponosni v povezavi s Slovenijo so izrazito izstopali slovenski športniki in njihovi dosežki. Poleg tega so ponosni še na naravo in narodnost, daleč najmanj pa na politično situacijo. Srednje ocene so pripisali kulturi, znanosti, podjetjem. Opazili smo razlike pri ocenjevanju in sicer so dekleta pri ocenah, kjer so se pojavljale razlike podeljevale za malenkost višje ocene.

Če bi se učenci morali predstaviti tujcu, ki bi ga spoznali, bi mu najprej povedali podatek, da prihajajo iz Slovenije. Nato bi predstavili svojo starost ter da prihajajo iz Šoštanja. Nazadnje bi razkrili še podrobnosti o svoji družini.

Ko smo učence spraševali, kakšni so Slovenci kot narod so navedli veliko različnih opisov, skoraj 80% teh opisov se je nanašalo na pozitivne lastnosti.

Pri uživanju hrane učenci dajejo prednost slovenskemu poreklu živil, manj razlik se je pojavilo pro ostalih kategorijah; učenci radi poslušajo tako slovensko kot tujo glasbo, prav tako radi gledajo tako tuje kot slovenske filme, pri izbiri knjig pa dajejo rahlo prednost tujim avtorjem.

Izkazalo se je, da je šolski predmet slovenski jezik manj priljubljen med učenci, saj celo nihče med učenci ni izrazil mnenja, da ima slovenščino zelo rad, majhen pa je bil tudi delež tistih odgovorov, ki imajo predmet radi. Kljub temu pa se večini učencev zdi pomembno dobro obvladati slovenski jezik v vsakdanjem življenju. Prav tako se jim zdi pomembno, da se slovenski jezik, navade in običaji ohranjajo tudi v prihodnosti. Kljub navezanosti na Slovenijo pa je velik del učencev pripravljen v prihodnosti tudi oditi v tujino, če se bo tam ponujala priložnost za študij ali delo. Kljub morebitnemu odhodu v tujino pa bi še vedno negovali vez z domovino in učili svoje otroke slovenski jezik.

8 ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem, ki so mi pomagali pri izdelavi raziskovalne naloge. Še posebej bi se zahvalila moji mentorici gospe Anji Bregar, ki mi je pomagala in me usmerjala pri delu. Zahvaljujem se tudi Borisu Jelenku in Maji Tsolo, ki sta z mano delila svoje izkušnje in mnenja, prav tako pa sem hvaležna tudi učencem, da so si vzeli čas in izpolnili mojo anketo. Zahvaliti se moram tudi moji družini, ki me je spodbujala pri raziskovanju.

9 PRILOGE

Priloga 1

Pozdravljeni!

Sem Tjaša Srotič in sem se prijavila na razpis Mladi raziskovalci za razvoj Šaleške doline, kjer pripravljam raziskovalno nalogo. Prosila bi vas, če izpolnite anketo in odgovarjate iskreno. Anketa je anonimna.

Najlepše se vam zahvaljujem za sodelovanje! ☺

Spol (obkroži): M   Ž   Starost: _____ let   Državljanstvo (obkroži): slovensko
drugo

1. Kako navezan si na spodaj naštetá področja (pri vsaki možnosti obkroži en odgovor):

1 = nisem navezan

3 = srednje navezan

5 = zelo navezan

2 = malo navezan

4 = malo navezan

Šoštanj	1	2	3	4	5
Šaleška dolina	1	2	3	4	5
Glavno mesto Ljubljana	1	2	3	4	5
Država Slovenija	1	2	3	4	5

2. Kako ponosni ste na spodaj naštete stvari, ki so povezane s Slovenijo? Pri vsaki možnosti obkroži en odgovor, pri čemer 1 pomeni, da sploh niste ponosni, 5 pa da ste zelo ponosni.

Na slovensko zgodovino	1	2	3	4	5
Na uspehe slovenskih športnikov	1	2	3	4	5
Na slovensko kulturo ali umetnost	1	2	3	4	5
Na Slovenijo kot državo	1	2	3	4	5
Dosežke v znanosti in napredku	1	2	3	4	5
Politične dosežke in dogajanje	1	2	3	4	5
Slovenska podjetja	1	2	3	4	5
Slovensko pokrajino oz. naravo, ozemlje	1	2	3	4	5
Ponosni, da sem Slovenec	1	2	3	4	5

3. Če bi te kdo iz tujine vprašal, **kakšni smo/so Slovenci** – s katerimi 3 besedami bi opisal?

_____, _____, _____

4. Če bi se moral **predstaviti neznani osebi** iz drugega konca sveta, v **kakšnem zaporedju bi povedal podatke o sebi**. Razvrsti informacije od 1 do 5. Številko 1 pripiši tisti informaciji, ki bi jo povedal najprej oz. se ti zdi najbolj pomembna, številko 2 podatku, ki bi ga povedal na drugem mestu in tako naprej. Številko 5 pripiši informaciji, ki bi jo povedal nazadnje oz. se ti zdi najmanj pomembna.

_____ Kaj počnem (šolanje, zaposlitev)

_____ Živim v Šoštanju

_____ Koliko sem star (starost)

_____ Podatki o družini (starši, bratje, sestre...)

_____ Živim v Sloveniji

5. Obkroži ustrezen odgovor.

Ali raje uživaš hrano slovenskega ali tujega izvora	Slovenski izvor	Tuji izvor	Oboje	Odvisno od hrane	Vseeno mi je
Ali raje poslušáš glasbo oz. pesmi v slovenskem ali angleškem/tujem jeziku?	Slovenske pesmi	Tuje pesmi	Oboje	Odvisno od pesmi	Vseeno mi je
Ali raje bereš knjige slovenskih ali tujih avtorjev, pisateljev?	Slovenske knjige	Tuje knjige	Oboje	Odvisno od knjige	Vseeno mi je
Ali raje gledáš slovenske ali tuje filme?	Slovenske filme	Tuje filme	Oboje	Odvisno od filma	Vseeno mi je

6. Ali imaš rad šolski predmet Slovenski jezik? Koliko si imel lani zaključeno oceno? _____

Zelo rad	Rad	Srednje	Malo rad	Nimam rad
----------	-----	---------	----------	-----------

7. Kako pomembno se ti zdi v vsakdanjem življenju, da dobro obvladaš slovenski jezik (pravopis, slovnična pravila, skloni, dvojina, sklanjatve...)?

Zelo pomembno	Pomembno	Srednje pomembno	Malo pomembno	Nepomembno
---------------	----------	------------------	---------------	------------

8. Večkrat se omenja, da zaradi majhnosti Slovenija lahko izgubi svoj jezik ali svojo identiteto.

Kako pomembno se ti zdi, da se ohranja slovenski jezik, navade in običaji v prihodnosti?

Zelo pomembno	Pomembno	Srednje pomembno	Malo pomembno	Nepomembno
---------------	----------	------------------	---------------	------------

9. Če bi v prihodnosti dobil priložnost za študij ali delo v tujini, ali bi zapustil Slovenijo in ostal v tujini?

Zelo verjetno	Verjetno	Srednje	Malo verjetno	Ni verjetno
---------------	----------	---------	---------------	-------------

10. Če bi odšel v živeti v tujino, ali bi učil svoje otroke slovenski jezik?

Da	Ne	Ne vem
----	----	--------

Hvala za sodelovanje!

10 VIRI IN LITERATURA

Južnič, S. 1993. Identiteta. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.

Musek, J. 1997. Psihološke prvine identitete.
<http://www.musek.si/Teksti/Psiholo%9Ake%20prvine%20narodne%20identitete.pdf> (20. 1. 2014).

Vlada Republike Slovenije. Državni simboli.
http://www.vlada.si/o_sloveniji/politichni_sistem/drzavni_simboli/ (10. 1. 2014).

Zavod IPF. Lestvica 100 največkrat predvajanih skladb v letu 2012.
http://www.zavod-ipf.si/media/166668/lestvica_2012.pdf (10. 2. 2014).

RTVSLO. Najbolj prodajane plošče 2012.
<http://www.rtv slo.si/zabava/glasba/najbolj-prodajani-plosci-2012-pri-nas-adele-in-zimski-na-zdravje/299053> (15. 2. 2014).

Gospodarska zbornica Slovenije. Lestvica Naj 10 v slovenskih knjigarnah.
http://www.gzs.si/slo/panoge/zbornica_knjiznih_zaloznikov_in_knjigotrzccev/lestvica_naj_10_v_slovenskih_knjigarnah (17. 2. 2014).

Cobiss.si. Najbolj brane knjige.
http://home.izum.si/cobiss/top_gradivo/ (20. 1. 2014).

SIOL.net. Najbolj gledani filmi letošnjega leta.
http://www.siol.net/scena/film/novice/2013/12/najbolj_gledani_filmi_letosnjega_leta_v_slove_nskih_kinematografih.aspx (20. 1. 2014).